

Профорієнтація як складова свідомого вибору професії

Анотація

Розглянуто вплив профорієнтації на професійне самовизначення абітурієнтів.

Ключові слова: профорієнтація, професійне самовизначення.

Abstract

The influence of professional orientation on professional self-determination of entrants is considered.

Keywords: professional orientation, professional self-determination.

Зміни в суспільно-економічному житті нашої країни, впровадження та становлення ринкової економіки, демократизація суспільства, підвищення вимог до загального розвитку особистості та фахової підготовки – це далеко не всі компоненти сучасного життя, з якими після закінчення школи стикається молода людина. Вчасний та правильний вибір старшокласниками майбутньої професії допоможе вирішити в майбутньому проблему безробіття.

Збільшені вимоги сучасного виробництва до рівня професійної підготовки кадрів гостро актуалізують проблеми професійної орієнтації молоді, оскільки професійні наміри значної частини випускників шкіл найчастіше не відповідають потребам економіки держави в кадрах певної професії [1]. Тож, організована і реально діюча система професійної орієнтації може стати гарантом соціальної захищеності молоді, яка вступає на шлях професійного самовизначення. В результаті організації роботи з професійної орієнтації науково-педагогічними кадрами вищих навчальних закладів зміщується акцент із загального знайомства зі світом професій на конкретні варіанти вибору, що робить процес вибору професії підлітками більш ефективним, забезпечує «безболісний» перехід вчорашніх учнів в реальні умови життя, впливає на рівень знань про світ професій, на самооцінку особистих здібностей і можливостей.

Професійна орієнтація випускників була і залишається одним із важливих завдань освітнього процесу. Життя показує, що профорієнтаційна робота в Україні здебільшого проводиться безсистемно, випадково. В результаті цього професійне самовизначення випускників шкіл здійснюється стихійно. Незнання суті професійної діяльності і, відповідно, незадоволення від отриманої спеціальності є одною з причин низької продуктивності праці та подальшої зміни трудової діяльності.

На відміну від західних держав, де у ВНЗ приходять юнаки і дівчата у віці 19–20 років, які знають чого прагнуть, опановуючи вибрану професію, в українські ВНЗ вступають молоді люди у віці 17–18 років, які ще не мають сформованої психіки і у яких практично відсутній життєвий досвід. Тому допомога випускникам у свідомому виборі професії є важливою в економічному і соціальному аспекті проблемою.

Перед суспільством стоїть доволі складна задача – виправити ставлення до деяких професій в уявленні випускників і їх батьків і сформувані більш адекватне. Тому важливим компонентом системи професійної орієнтації випускників є формування правильних уявлень про суть професійної освіти. Система університетської профорієнтаційної роботи і відбору абітурієнтів включає профорієнтаційну роботу факультетів та випускних кафедр, яка характеризується більш глибоким ознайомленням абітурієнтів з майбутньою професією [2].

До найбільш важливих питань профорієнтації відносять питання визначення критеріїв ефективності профорієнтації, головним із яких є міра збалансованості кількості випускників, які обирають майбутні спеціальності, що відповідають актуальним потребам міста, району, регіону, суспільства в цілому, адже успішність вибору професії означає також оптимальне узгодження суспільних потреб у сфері праці з планами професійного й особистісного розвитку учнів. Тому, чим більше професійний вибір відповідає структурі необхідних у сучасному суспільстві професій, тим краще здійснюється робота з профорієнтації.

Міра збалансованості потреб у кадрах і реального вибору служить одним з найбільш важливих критеріїв ефективності профорієнтації. Якщо випускники заздалегідь намітили і погодили свої плани життєвого і професійного самовизначення, то відсоток школярів, які домоглися реалізації своїх

планів, служить іншим важливим показником ефективності профорієнтації, але, очевидно, за умови, що намічені раніше плани відповідають потребам регіону, країни в кадрах певних професій і необхідного рівня кваліфікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Т. В. Становська, «Формування готовності старшокласників до самостійного вибору майбутньої професії», Науково-методичний збірник «Проблеми освіти», № 6. – 182 с. 2001.
2. Н. В. Ляховченко, Б.І.Мокін, *Педагогічні умови формування якісного контингенту студентів у вищих технічних навчальних закладах*. Вінниця, Україна: ВНТУ, 2010.

Ляховченко Наталія Володимирівна, к.п.н., доцент кафедри інтеграції навчання з виробництвом, Вінницький національний технічний університет.

Nataliya V. Liahovchenko, Associate Professor at the Department of integration of education with production, Vinnitsa national technical University, the candidate of pedagogical Sciences.